STUDIA IBERICA et AMERICANA
Journal of Iberian and Latin American Literary and Cultural Studies
ISSN: 2327-4751; eISSN: 2327-476X
S. Beneito, "La traducció catalana de l'argot de l'homosexualitat en *Queer as folk*", *Studia Iberica et Americana* 2 (2015): 6-46

La traducció catalana de l'argot de l'homosexualitat en *Queer as folk*

SARA BENEITO SATORRES
Universitat d'Alacant

Recibido: 11 de agosto de 2015
Aceptado: 2 de octubre de 2015

Abstract: Linguistic variation could not be understood neither without the speakers of a language nor without a culture acting as the framework of the act of communication. Therefore, making a simple linguistic shift in the translational process is not the solution. For this reason, it is necessary to weigh the problems and the possible solutions when translating elements of linguistic variation of the sociolinguistic field. In our case of analysis, we will focus on the slang of homosexuality, which is the cornerstone of the television series *Queer as folk*, in order to make practical proposals of translation into Catalan that will be the basis for a further theoretical study on the translation of the sociolinguistic field.

Keywords: *Queer as folk*, slang, homosexuality, translation, linguistic variation, gay and lesbian studies.

Resum: La variació lingüística no es podria concebre sense els parlants d'una llengua ni sense una cultura com a marc que envolta l'acte de comunicació, per això, fer un simple transvasament lingüístic en el procés traductològic no és la solució. Per aquest motiu, cal sospesar els problemes i les possibles solucions a l'hora de traduir els elements de la variació lingüística del nivell diastràtic. En el nostre cas d'anàlisi,

treballarem amb l'argot de l'homosexualitat, que és la peça clau de la sèrie televisiva *Queer as folk*, i farem propostes pràctiques de traducció en català que serviran de base d'estudi teòric futur sobre la traducció de la varietat diastràtica.

Paraules clau: *Queer as folk*, argot, homosexualitat, traducció, variació lingüística, estudis gais i lèsbics.

There's nowt so queer as folk

"No hi ha res tan estrany com la gent", aquest és el significat de l'expressió anglesa que inspira el títol de la sèrie americana basada en l'homònima britànica *Queer as folk*. Des de l'inici, en el mateix títol, els jocs de paraules són evidents. El terme anglés *queer*,[1] que originàriament significa 'rar', ha salvat la frontera del llenguatge transparent per a submergir-se en el món creatiu de l'argot de l'homosexualitat. Argot i homosexualitat són conceptes que a primera vista despertaran certa reacció en el lector; diguem que certa curiositat perquè s'endinsen en un món bastant desconegut i que no ha sigut objecte d'estudi per excel·lència.

Fag, *lesbo*, *butch*, *fairy*, *queen* o *dyke* són sols una mostra del termes anglesos que conformen el corpus d'anàlisi textual de la sèrie televisiva que constitueix l'objecte d'estudi del treball. La casuística de mots és extensa i ens brinda l'oportunitat com a traductors d'afrontar, *a priori*, dos grans reptes. D'una banda, la traducció de la variació lingüística en l'àmbit audiovisual català, i centrada, en especial, en la varietat diastràtica que pertany al

[1] Terme utilitzat originàriament per descriure qualsevol cosa 'rara' o 'poc habitual'. Més tard adopta una connotació pejorativa per a descriure els homosexuals, de manera que, ara per ara, pot servir per descriure els homosexuals, els bisexuals i els transsexuals.

nivell sociodiscursiu de la llengua. D'altra banda, la consideració que els termes que analitzarem són principalment marques d'argot de l'homosexualitat que plantegen dificultats de traducció *per se* perquè sovint van lligades al terreny del llenguatge sexual, dels tabús, dels disfemismes, dels eufemismes i de les connotacions, que són esferes que varien entre la llengua origen i la meta.

Sens dubte, el catàleg d'elements argòtics que hom pot trobar en *Queer as folk* no deixa indiferent ningú, a més no és cap casualitat que hom haja creat aquests signes lingüístics concrets per a referir-se a uns conceptes que formen part de la realitat que ens envolta. Qualsevol objecte ha de poder ser representat amb una forma gramatical i un enunciat que forme part de la llengua natural perquè puga ser designat posteriorment per qualsevol parlant. Per això, les marques d'argot i les paraules tabú, encara que segons alguns contextos formals siguen considerades inacceptables o prohibides, també han de formar part de cada comunitat lingüística. La llengua és el vehicle que transmet les particularitats de cada cultura; per això, cadascuna d'elles té mecanismes sovint diferents per a fer referència a conceptes. En aquesta línia, com explica Fernández Dobao (223-224) sobre l'anglés i l'espanyol, però també extrapolable al català:

> most western societies share taboos related to subjects such as sex, religion, intimate bodily functions and concealed parts of the body. In fact, most of the English and the Spanish swear words make reference to these areas. This does not mean, however, that there are no significant differences between the two languages. [...] The lack of exact equivalence in the translation of many

swear words as a result of this and other cultural differences raises difficult translatological problems.

La variació lingüística ha sigut un dels camps d'estudi essencials en traductologia. [2] Tot i que hi ha investigacions importants sobre la matèria com les de Crystal & Davy (1969) i les de Halliday (1978), pocs han sigut capaços de trobar un model que indique els passos a seguir per a traduir la variació lingüística. Precisament, no perquè no s'haja indagat sobre el tema, sinó més bé perquè no hi ha absoluts en traductologia, és a dir, no hi ha normes categòriques que ens indiquen la idoneïtat d'una solució de traducció, principalment, perquè cada cas és diferent i depén dels elements de la comunicació (emissor, receptor, context, etc.) que, alhora, són canviants.

En especial, amb el nostre focus d'anàlisi del treball, la primera temporada de la sèrie televisiva *Queer as folk*, mirarem de traduir amb encert l'argot de l'homosexualitat, que fila el teixit base de la sèrie i, conseqüentment, la idiosincràsia dels personatges que són el motor conductor del producte audiovisual i de la particularitat d'aquesta sèrie de culte. Un requisit previ per a aquesta tasca serà tenir en compte el problemes potencials i les peculiaritats que presenta la traducció de la varietat diastràtica (en concret l'argot) com ara la manca d'equivalència directa entre l'anglés i el català. El corpus d'anàlisi, que seran els vint-i-dos capítols corresponents a la primera temporada, ens aportarà un gran ventall de termes i expressions argòtiques originals en anglés que serviran de base d'anàlisi pràctica i teòrica sobre la traducció en català de l'argot de l'homosexualitat.

[2] Per a un estudi complet sobre la traducció de la variació lingüística, vegeu Mayoral Asensio (1999).

Queer as folk és la sèrie americana basada en l'homònima britànica, creada per Russell T Davies, estrenada el 2000 i que va ser produïda per un elenc de guionistes entre els quals destaquen Ron Cowen i Daniel Lipman. Amb cinc temporades i huitanta tres capítols en total, la sèrie és la representació de la vida, les passions i les aventures d'un grup d'amics homosexuals que viuen a Pittsburgh (Pennsilvània). Els cinc amics gais que conformen la trama principal de la primera temporada són Brian, Justin, Michael, Emmett i Ted. Cal sumar, també, la parella de lesbianes formada per Lindsay i Melanie, a banda de la mare de Michael, Debbie.

L'argot de l'homosexualitat: un repte de traducció

La traducció és una activitat comunicativa lligada i condicionada per la cultura origen i la meta. Per això, la cultura receptora, el sistema lingüístic i el client són tres factors importants que determinaran les estratègies de traducció que s'adoptaran en cada cas. En parlar de traducció audiovisual hem de tenir en compte que el producte final està destinat a la distribució i la venda; per això, prevaldrà no sols la dimensió lingüística sinó també la comunicativa i la comercial.

La variació lingüística no es concebria sense els parlants d'una llengua en concret, ni sense una cultura com a marc que envolta l'acte de comunicació; per aquest motiu, fer un simple transvasament lingüístic en el procés traductològic no és la solució: "el que defineix cada varietat de llengua és la seua relació amb la societat: qui, quan usa la llengua i com ho fa" (Lomeña Galiano 277).

La variació lingüística té a veure amb el procés pel qual un parlant canvia de varietat (diatòpica o dialecte, diacrònica o cronolecte, diastràtica o sociolecte) en funció de les condicions

sociolingüístiques i el context situacional que l'envolta en l'acte comunicatiu. Els participants presentaran diferents maneres de parlar segons la seua procedència geogràfica (variació diatòpica o dialecte); també evolucionaran segons passe el temps (variació diacrònica o cronolecte); i faran ús d'un llenguatge concret segons la situació socioeconòmica que els envolte, i l'educació que hagen rebut, de manera que aquests factors els posicionen en un estrat concret de la comunitat lingüística a la qual pertanyen (variació diastràtica o sociolecte). D'entre tots aquests conceptes els més interessants per al nostre cas d'estudi (perquè a més també són els més evidents dins de la sèrie [3]) són la variació diastràtica (on analitzarem el sociolecte[4] del personatges i l'argot de l'homosexualitat).

Com havíem avançat anteriorment, en general, la traducció sobre la variació lingüística no té unes regles escrites absolutes, sinó que, com argumenta Mayoral Asensio (147), els estudis que s'atreveixen amb aquest àmbit solen tractar casos aïllats, sobretot de traducció dialectal, i normalment de forma insuficient. Afortunadament, s'entreveu, en general, en les obres de Mayoral (1999) i Rabadán (1991) algunes pinzellades d'estratègies útils a l'hora de traduir la variació diastràtica. El mecanisme consisteix, a grans trets, a compensar amb el lèxic la variació lingüística dels sociolectes més baixos, és a dir, les marques d'argot. Els recursos que ofereixen les llengües per a dur a terme l'estratègia de compensació són fructífers, i comprenen alguns com les metàfores, els símils, les comparacions,

[3] Per exemple, no s'hi presenten marques representatives de variació diatòpica (en part perquè la primera temporada de la sèrie ocorre quasi íntegrament al mateix indret) ni de diacrònica (és una sèrie contemporània on la majoria dels personatges principals són de la mateixa edat).

[4] Els sociolectes o dialectes socials són agrupacions de parlants d'una mateixa comunitat lingüística delimitats per diverses variables (sexe, edat, nivell educatiu, professió, ideologia, etc.) que influiran la manera d'expressar-se.

la ironia, els jocs de paraules i el lèxic col·loquial, vulgar i groller, entre altres. En altres paraules, quan no hi haja mecanismes argòtics equivalents en la llengua meta als que apareixen en la llengua origen, els recursos lèxics poden ajudar-nos a compensar aquesta pèrdua pragmàtica i semàntica. El ventall de termes familiars, vulgars i col·loquials és immens i, fins i tot, ben combinats podrien crear una traducció encara millor que l'original.

A l'hora de traduir la variació diastràtica entre llengües el traductor també podrà ajudar-se del elements explícits que apareixen en el text original i que li donaran pistes perquè puga fer una bona tasca. Aleshores, haurem de parar atenció a la ubicació espai temporal, la identitat del participants de l'acte de comunicació o, en el nostre cas i en tractar-se de llengua oral, a la pronunciació, l'entonació, el to, el volum, el ritme o els gestos (Mayoral Asensio 162-165). Dins de la mateixa tònica, en el procés de transvasament del text original cap al text meta, els marcadors semàntics, discursius i estilístics també són pistes de contextualització de la variació. Aquestes pistes activen el seu significat concret dins de cada context en particular del text i, per això, com a traductors haurem de resoldre cada problema de transvasament tenint en compte que en traducció no hi ha universals en les estratègies que ens indiquen una forma general i extrapolable de traduir tots el casos.

En la pràctica real de la traducció audiovisual hi ha alguns exemples d'estratègies per a la traducció diastràtica, en concret de traducció d'argot sexual disfemístic en la sèrie britànica Game on. El treball d'Escudero Bregante (5-6) mostra les dificultats evidents a l'hora de transvasar de l'anglés a l'espanyol aquest tipus de llenguatge tan expressiu que, sovint, conté connotacions semàntiques que no són equivalents en la llengua meta. Un altre problema de la pràctica traductora que

es desprén del treball d'aquesta autora , i que és extrapolable al nostre cas d'estudi, és que un mateix referent en la llengua origen pot donar lloc a altres diferents en la llengua meta. El context en què apareix l'original serà la pista més fiable que determinarà l'elecció de l'equivalent que millor active el significat òptim per al referent en la situació d'ús concreta.

L'esfera d'anàlisi del treball, l'argot de la homosexualitat, presenta problemes intrínsecs a l'hora de començar el procés de transvasament lingüístic. Poden haver-hi diversos escenaris com que no hi haja equivalència (pragmàtica, semàntica o d'estil) directa en el català. O bé que hi haja equivalència encunyada, però que no siga una bona solució de traducció, bàsicament, perquè és una expressió forçada i poc natural que en una situació real d'ús hom no faria servir.

En aquest punt hem de tenir en compte també els problemes que van lligats a la traducció de l'argot. Com bé havíem avançat, Escudero Bregante (5-6) deixa entreveure que la traducció d'aquest tipus de llenguatge és un treball puntós perquè ens endinsem en el terreny d'allò expressiu i connotatiu, i de vegades l'equivalent en català de certa paraula en anglés no recull totes i cadascuna de les subtileses connotatives que té el terme en la versió original. I afegeixen, encertadament, que en la traducció de l'argot sexual molts termes fan una referència literal que no sempre coincideix amb el referent semàntic i pragmàtic que realment envolten el concepte. L'argot, com argumenta Crespo Fernández (170), té per objectiu ocultar el significat vertader d'un terme per a excloure del grup social que utilitza aquestes marques argòtiques els interlocutors aliens. Afortunadament, la llengua és tan rica com els recursos que ofereix per modelar-la i hi ha mecanismes de compensació, creació o reforç perquè la traducció no traïsca l'original. En concret, en les veus argòtiques hi ha certa tendència a un ús

metafòric del llenguatge i de la ironia. A més, quan hom fa un canvi interlingüístic (anglés-català) centrant-se en l'estil informal, les normes lingüístiques no estan tan marcades com les de l'estil formal, que sovint són considerades "llengua estàndard", i tenen darrere mecanismes unificadors com acadèmies, estudiosos i altres organismes que compilen milers de recursos de consulta com els diccionaris o els llibres d'estil, que malgrat la seua aparent funcionalitat no sempre són útils com indica Fontcuberta i Gel (310):

> no se ha estudiado con profundo rigor la función social y comunicativa de los insultos, los tacos y las exclamaciones en general. Los diccionarios ayudan poco o nada en estos casos; suelen dar traducciones neutras que casi nunca coinciden con la intención de quien los profiere o con la situación en que se producen.

En aquesta tònica, convé anar amb compte amb la tendència general que presenta el català a inclinar-se cap a l'espanyol quan baixa el registre o cap a l'anglés si tracta l'argot de l'homosexualitat. El producte televisiu que analitzarem es tracta de llengua escrita per ser dita com si no fóra escrita (oralitat fingida); aleshores, les traduccions en el text meta hauran de ser d'una naturalitat i genuïnitat excepcional. Per això caldrà equilibrar diversos aspectes per aconseguir el següent: un bon ús de l'argot en la llengua meta sempre que siga possible, que aquest siga genuí però alhora natural i espontani per als parlants.

Mecanismes per a la traducció de l'argot

En analitzar els personatges principals observem que, en

realitat, molts trets lingüístics es repeteixen constantment i són comuns, de manera que centrarem l'atenció en els dos grans grups de models de parla que es deriven de la sèrie. Per una banda, quan hi apareixen elements relacionats amb el món homosexual, les marques argòtiques i altres elements de caire sexual afloren en gran mesura. Per exemple, tots els amics gais utilitzen termes com *straight* per a fer referència a les persones heterosexuals, concepte que es contraposa a "homosexual" per al qual presenten una variació denominativa àmplia amb termes que poden anar de major a menor grau de formalitat com ara: *homosexual*, *homo*, *gay*, *queen*, *queer*, *faggot*, *fag*, *fudge-packer*, *butt-fucker*, *pussy boy*, etc. O *lesbian*, *lesbo*, *butch*, *dyke*, *bull dyke*, etc., quan es volen referir a les homosexuals femenines. És curiós observar com aquest termes són utilitzats tant pels personatges homosexuals com pels heterosexuals, sobretot aquells que mostren una conducta negativa i poc respectuosa envers els gais. Si bé és veritat que quan els mateixos amics s'autoanomenen *queer*, *queen* o *faggot* no pretenen fer un ús pejoratiu i ofensiu, com quan ho fan alguns personatges secundaris heterosexuals que pretenen insultar (alguns companys de classe de Justin, els vàndals que pinten el cotxe de Brian, el pare de Justin quan descobreix que el seu fill és gai, etc.).

Els mateixos termes poden tenir una doble utilitat i que depenent de la situació comunicativa en què s'empren activaran el seu significat i les connotacions que se'n deriven. Davant d'aquest doble significat que poden adquirir les veus argòtiques, quan es procure traduir s'hauran de tenir en compte altres variables per a saber si un terme concret funciona en un context comunicatiu donat de manera pejorativa o, si pel contrari, actua com a mecanisme d'identificació i comunicació entre els components del grup. Afortunadament, com que per al treball s'analitza un format audiovisual, els elements de la

imatge i la veu (to, volum, entonació, pronunciació, etc.) són la clau per a determinar quin significat especial té cada terme en cada cas; sense oblidar aspectes com la identitat del participants de l'acte de comunicació o la ubicació espacial i temporal que també ens indicaran com traduir de forma coherent i adequada en cada context comunicatiu.

Aquest doble significat que pot adquirir l'argot, en certa mesura, té a veure amb els conceptes d'eufemisme i disfemisme i amb les funcions socials que compleixen en les situacions comunicatives. Els eufemismes i els disfemismes, com es desprén en general de tota l'obra de Chamizo & Sánchez (2000), són mecanismes que permeten designar un objecte amb una altra paraula socialment més acceptada i correcta i no de forma literal, que seria vist com una provocació o un tabú. La diferència principal entre aquests dos conceptes és que l'eufemisme s'empra per a referir-se a objectes amb els que sentim algun tipus de por, fàstic, temor o repulsió; mentre que el disfemisme es fa servir per a ressaltar els aspectes humorístics o grotescs de l'element en qüestió. Com observarem en els exemples pràctics, segons la funció que mire de crear l'emissor en cada context comunicatiu, un mateix terme podrà anar disfressat d'eufemisme, de disfemisme o, pel contrari, mantenir-se com a una paraula tabú, si així ho vol ressaltar l'emissor. Les funcions que mouen l'usuari a fer ús d'eufemismes i de disfemismes són principalment: la funció d'ocultació, la de respecte o cortesia, la de dignificació, la d'atenuació d'una evocació penosa i la de nombrar un objecte tabú. Aquests objectius socials expliquen, com ja s'havia avançat, el mecanisme pel qual un mateix terme (per exemple, queer) pot actuar en algunes ocasions com un insult i, d'altres, com un apel·latiu entre amics com si fóra un tret identificatiu d'un grup social concret.

Com exemplifica Escudero Bregante (10) en el seu treball

pràctic, hi ha termes disfemístics que, depenent de l'ús, actualitzaran un significat positiu o negatiu:

> recordemos que en español, el insulto por excelencia a una mujer, "puta", puede tener un significado negativo en la expresión "tu puta madre", pero puede tenerlo positivo en "de puta madre", que también significa algo excepcional.

En la mateixa línia, com explica Crespo Fernández (159), "aunque el lenguaje malsonante es proclive a aparecer con un uso disfemístico, es el contexto lo que otorga a un determinado término o expresión su valor como disfemismo".

Per això, la funció que active cada terme dependrà de les característiques concretes de la situació comunicativa en què es trobe immers el mot. La funció que s'endinsa més de ple en l'actual treball d'anàlisi és aquella que tracta d'evitar dir amb les paraules que literalment designen els objectes tabú. En part perquè, tot i que els elements tabú poden canviar d'una llengua-cultura a una altra, el sexe sempre ha sigut i serà un tema tabú per excel·lència. Les altres funcions dels eufemismes cauen més bé dins dels tecnicismes, les marques de formalitat i de cortesia, entre altres aspectes lingüístics que no són el focus d'estudi del present treball.

Tanmateix, el llenguatge argòtic que analitzarem en aquest estudi no és precisament eufemístic sinó que mira de crear l'efecte contrari, és a dir, ressaltar els aspectes més irònics, burlescs, satírics, negatius i grollers del terme. En altres paraules, aquestes marques argòtiques que analitzarem són principalment disfemístiques, tot i que la intenció del parlant en un determinat context pot fer que el terme en qüestió passe a ser un eufemisme.

Els casos pràctics sobre aquestes qüestions d'anàlisi es

troben recollits en una llista que s'adjunta a l'annex del treball.[5] Aquesta recopilació inclou una enumeració de termes de l'argot homosexual i de caire sexual sense el context exacte. Només s'hi inclouen el minut aproximat en què apareix cada cas i el capítol del qual s'ha extret. Els casos pràctics més interessants des d'un punt de vista traductològic serviran d'iniciació per a un possible marc teòric i d'estudi sobre la traducció de la variació lingüística aplicada a l'argot.

El terme anglés *queen* que té com a significat recte i principal 'monarca d'un regne' ha ampliat i mutat aquest sentit per a passar a referir-se en l'argot homosexual a un 'gai que sol estar sempre fabulós, amb una imatge cuidada i impecable i, sovint, efeminada i amb tendència a l'exhibicionisme'. Possiblement, l'aspecte d'aquests homes homosexuals, en certa mesura, semblant al d'una dona (pels gestos o la manera d'actuar), ha derivat en un ús metafòric del terme *queen*, que quan funciona amb un significat literal només s'aplica a les dones, i que correspon en català, principalment, al terme "reina", tot i que hi ha altres variants com "monya", "boja" o "sarassa", l'última de les quals queda subordinada al castellà i, per tant, cal evitar-la sempre que siga possible. En la sèrie, aquest terme apareix diverses vegades, sempre amb una intenció disfemística. Ara bé, en alguns casos actua com una metàfora amb intenció satírica, mentre que en altres pretén funcionar com un insult. En aquestes últimes ocasions el mot *queen* sol anar acompanyat d'insults, renecs i altres expressions de caire sexual que emfatitzen les connotacions negatives.

Els termes *princess* i *fairy* també presenten mecanismes metafòrics semblants. El primer té el sentit recte de 'sobirà d'un principat' però ocorre el mateix cas que amb *queen*: es desplaça

[5] Vegeu l'annex del treball que inclou la llista de termes i expressions.

el sentit original i la metàfora aflora, de manera que es deixa pas a un equivalent en català del gènere femení i que funciona amb el mateix concepte que en l'original, ja que la metàfora suposa que una "princesa" (en el sentit literal) sembla, en certa manera, un homosexual efeminat. El segon terme, *fairy*, juga de nou a mudar el sentit recte, 'fada', que també és curiosament un terme femení, i crea un símil entre les característiques de les fades i les dels homosexuals d'aquest caire. Tot i que les propostes de traducció poden ser les mateixes que amb *queen* (en tant que fan referència al mateix concepte), si activem els mecanismes de creació lingüística comprovarem que dir "fada" per a referir-se als homosexuals efeminats és un joc que funciona perfectament, ja que la concepció que té la cultura catalana d'aquest concepte és la mateixa que la de l'anglesa.

Finalment, és curiós observar el terme *drag queen*[6] que etimològicament prové dels temps de Shakespeare quan quedava prohibit que una dona fóra actriu i, per tant, els homes eren els qui havien de vestir-se com elles per tal d'interpretar els papers femenins de les obres teatrals. Aquest significat ha transcendit i ha arribat a l'actualitat fins a convertir-se en un terme compost, acompanyat del disfemisme *queen*, que exalta encara més que l'home es vesteix com una dona i adopta un rol femení. És per això que *drag queen* és una expressió eufemística lexicalitzada, ja que el terme és conegut pels parlants com un mot amb significat literal i recte i no hi ha cap significat implícit ni amagat.

Amb la finalitat de facilitar la consulta de les propostes de traducció per a cada context comunicatiu dels termes de l'original i donada la casuística tan variada de termes d'argot que componen la sèrie, després de l'anàlisi de cada grup de

[6] En anglés, drag: 'dress as a girl'.

mots es presentarà una taula com la que apareix a continuació que ajudarà a recapitular i que es podrà consultar a l'annex de l'article.[7]

El terme *queer*, que forma part fins i tot del títol de la sèrie, funciona amb un mecanisme diferent al que s'ha analitzat amb *queen*. Segons el TERMCAT:

> la forma anglesa *queer* significa 'estrany' o 'anòmal' i s'utilitzava inicialment en anglès per a fer referència de manera despectiva als homosexuals. Posteriorment, els mateixos grups de defensa dels homosexuals van adoptar el terme, amb la intenció de denunciar el tractament ofensiu que rebien i, alhora, d'esborrar el matís negatiu del mot. Actualment *queer* ha eixamplat el significat i no s'aplica únicament als homosexuals, sinó a les persones amb conductes o identitats diferents de les propugnades des del model heteronormatiu.

El terme, que en un principi tenia un significat pejoratiu, va ser utilitzat com una eina de reivindicació pel col·lectiu homosexual que va saber transformar l'eufemisme (en principi era fins i tot una paraula tabú que pretenia ofendre) en un disfemisme (els aspectes grollers del terme continuen vigents però hi ha també un to irònic i humorístic que ha sabut crear el col·lectiu gai). Aquest mecanisme que ha sigut una formula intel·ligent i fructífera (extrapolable a altres casos) per a lluitar contra les discriminacions per l'orientació sexual, consisteix a agafar les connotacions despectives d'un terme i convertir-les en un tret identificatiu del col·lectiu, de manera que, finalment, el

[7] Per a veure exemples contextualitzats de traducció dels termes que s'acaben d'analitzar consulteu l'annex (taula 1).

terme passa a convertir-se en argot del món homosexual.

Com s'observa en la taula inferior el terme *queer* sol anar acompanyat d'adjectius o adverbis perquè així es reforça encara més el significat. Malgrat aquests elements lingüístics modificadors, el terme base sempre serà el mateix (*queer*) i, per això, la proposta de traducció funcionarà sempre igual, llevat dels modificadors que variaran. A propòsit d'aquest tema cal afegir que en català aquest mot en concret quedarà subordinat a l'anglés, perquè és un anglicisme tan estés i acceptat (no sols en català sinó també en altres llengües com el castellà o el francés) que qualsevol altra proposta més genuïna en llengua catalana seria, contràriament al que pot semblar, menys natural i, per conseqüent, poc comunicativa. [8]

Entre tota la variació denominativa per a referir-nos a una persona homosexual, el mot amb connotacions pejoratives per excel·lència és *faggot* o la forma abreviada *fag*. L'origen del terme és ben divers però algunes veus passades semblen indicar que feia referència a les dones d'avançada edat (de nou un referent femení) i posteriorment el significat es va desplaçar per a anomenar els homosexuals efeminats. També sembla indicar que prové de la veu anglesa *faggot-gatherer* que eren bàsicament dones, normalment vídues, que es dedicaven a recollir feixos de llenya que després servien per a cremar els heretges, aquelles persones que per conductes o identitats diferents de les propugnades en l'època eren cremades. [9] Hi ha moltes més deduccions sobre l'etimologia de la paraula, però, el més evident és que algunes figures del llenguatge, com les metàfores i els símils, adopten, de nou, el sentit recte i original del terme per a disfressar-lo d'eufemisme

[8] Per a veure exemples contextualitzats de traducció dels termes que s'acaben d'analitzar consulteu l'annex (taula 2).
[9] Noteu el símil entre els heretges de les èpoques passades i els homosexuals.

o disfemisme i així atenuar o ressaltar, segons convinga a l'usuari, les connotacions negatives del mot original.

A l'hora de fer la proposta de traducció en català d'aquest terme hem de tenir en compte que la subordinació al castellà és alta. En certa mesura perquè els termes castellans *maricón*, *maricona*, *marica*, *mariposón* o *mariquita*, entre altres, es troben tan difosos en la llengua catalana que funcionen com a préstecs lèxics del castellà completament vigents. Aquest termes reben poca o ninguna adaptació en català, i tenim alguns exemples de propostes al diccionari d'argot de Pomares Navarra (1997) com ara: "mariconàs", "mariconet", "marica". Malgrat les adaptacions en llengua catalana, aquestes propostes no són normatives i encara queden subordinades al castellà. Hi ha altres opcions, però, que queden recollides a altres diccionaris com a formes normatives com ara: "marieta", "bardaix" "sodomita", "faldilletes", "faldetes", "doneta" o "cosó", entre altres.

Entre totes aquestes opcions, observem una doble problemàtica. Els primers termes no són genuïns de la llengua catalana, mentre que els segons, encara que sí que ho són, no són massa comuns ni el seu significat té tanta força pejorativa o ofensiva com el terme original *fag* o *faggot*. Malgrat defensar la genuïtat de la llengua, no s'han de descurar tampoc altres aspectes com la naturalitat o la força i l'abast comunicatiu dels termes que en formen part. Com han defensat traductors de renom com Xosé Castro, quan els problemes de traducció tenen a veure amb expressions vulgars, pejoratives i grolleres, hem d'atrevir-nos a trair el text i a traure partit de les immenses possibilitats que ens ofereix la llengua per a fer una adaptació lliure. Per això, per al terme *fag* i *faggot* la proposta de traducció, en certa mesura, trairà la normativa de la llengua catalana, però el resultat serà el més adient, ja que complirà

una de les teories traductològiques més importants, la de l'*skopos* de Hans Vermeer, segons la qual la traducció ha de tenir en compte la funció dels texts d'origen i de destí. Com que la funció d'aquests termes en la versió original (no en tots els casos però en la majoria) és pejorativa, la versió meta haurà de complir la mateixa funció perquè, de no ser així, la sèrie perdria el matís transgressor que la caracteritza.

Per tots aquest motius la proposta de traducció per als termes *faggot* i la forma abreviada *fag* serà "mariconàs", per als contexts d'ús en els quals hi haja una funció d'ofendre o insultar. El mateix terme també s'aplicarà en els casos en què es procure crear una situació satírica o humorística menys ofensiva. [10] La proposició final de traducció deriva del castellanisme *maricón*, que prové del nom propi femení "Maria", tot i que lleugerament adaptat perquè el terme "mariconàs" conté el sufix augmentatiu "-às" que és català. De nou observem com un nom femení és el caldo de cultiu perfecte perquè figures estilístiques com la metàfora entren en joc i desplacen el sentit recte del mot original i en creen un altre disfressat d'ironia, sàtira, ofensa, col·loquialitat, etc. [11]

En analitzar la variació denominativa per a anomenar les homosexuals femenines s'estableix que les dos protagonistes de la sèrie no es veuen envoltes en contexts d'ús en els quals la intenció siga purament pejorativa, com sí ocorre amb els amics gais. Poques són les escenes en les quals observem com algun personatge secundari insulta directament la parella de lesbianes. Per tant, la casuística de variació denominativa a

[10] Perquè com ja hem observat, entre els membres del col·lectiu homosexual s'utilitzen aquest termes com a mecanisme de denúncia i, alhora, com a element idiosincràtic irònic i en tots dos casos la forma del terme no varia.
[11] Per a veure exemples contextualitzats de traducció dels termes que s'acaben d'analitzar consulteu l'annex (taula 3).

l'hora de fer referència al col·lectiu homosexual femení s'emprarà, majoritàriament, en contextos comunicatius del col·lectiu LGTB i seran formes lingüístiques que compliran les funcions d'identificació com a part del grup, a més de l'objectiu de denuncia social davant les discriminacions homòfobes, que durant molt de temps han anat lligades a l'ús d'aquests termes i que ara han eixamplat les connotacions originàries i han passat a formar part de l'argot homosexual amb una visió renovada.

Ara aquests termes, que en un principi funcionaven com a insults, han afegit connotacions irònniques per a intentar desplaçar, així, les negatives. Encara que la variació de significat i d'intenció d'un terme depén del context d'ús en què s'empre i dels participants que hi apareixen, la forma escrita de l'equivalent de traducció en català no té per què canviar malgrat que sí que ho faça la situació pragmàtica.

El terme anglés *butch* etimològicament apareix en alguns documents del segle XX com a sinònim de 'joventut dura', és a dir, segurament amb un comportament rebel i allunyat de la norma. Ja en els anys quaranta del segle XX el terme va començar a utilitzar-se per a fer referència a una 'lesbiana que presenta un comportament agressiu'. Aquest sentit, potser prové de la interferència del terme *butcher* ("carnicer" que casualment era una professió principalment masculina), mot que en un sentit figurat és sinònim d'assassí que actua amb brutalitat. Afortunadament, aquest últim sentit no ha anat més enllà i en l'actualitat només es conserva la connotació de 'dur' quan ens referim a *butch*. Ens trobem de nou davant d'un eufemisme (el terme original *butcher*) que s'utilitzava per a referir-se a un concepte tabú ('assassí amb agressivitat extrema') i que va passar a la forma abreviada, *butch*, per a referir-se, actualment, a una lesbiana que per l'aspecte físic o la manera d'actuar sembla una persona dura i, per conseqüent, i segons els tòpics,

ISSN: 2327-4751; eISSN: 2327-476X

masculina. El mecanisme és ben semblant al que hem analitzat amb els termes *queen*, *fairy* o *princess*, és a dir una metàfora, però que juga amb les comparacions masculines.

Les propostes de traducció que hi ha en castellà, de fet també juguen amb aquestes metàfores masculines en tant que utilitzen termes com *marimacho* o *machorra*, que contenen el nom *macho*, que significa especialment 'home rude i dur'. Altres variants com *camionera* (que seria una opció ben vàlida de traducció al català en casos en què la intenció siga principalment ofendre) també amaguen darrere un joc, un símil entre aquesta professió majoritàriament d'homes i l'aspecte físic de les lesbianes que són denominades d'aquesta manera.

El terme anglés *dyke* prové d'una confusió dialectal de la paraula *hemaphrodite* que es pronunciava malament i donava lloc a *morphadike*. També hi ha fonts del segle XIX que veuen en el mot *dyke* una veu argòtica i eufemística per a referir-se a 'vulva'. Els dos sentits han transcendit fins a l'actualitat i els eufemismes antics continuen vigents.

Tanmateix, l'aspecte més interessant, perquè ens servirà com a proposta de traducció per als altres termes com *dyke* o *muncher*, és que els termes castellans *bollera* o *tortillera*, tot i no ser normatius en català, tenen un abast comunicatiu molt ampli, en tant que s'han convertit en mots reconeguts en la cultura catalana. Aquest dos termes també tenen una etimologia curiosa. *Bollera* prové del terme antic castellà *boyera*, que eren les sacerdotesses que portaven carros amb bous pel camp. Durant aquestes èpoques de treball sembla ser que les dones feien cerimònies i orgies sagrades per a invocar els deus del camp i així aconseguir bones collites. D'aquesta manera, el terme *boyera* definia els actes lèsbic pagans, i aquest significat ha transcendit fins a arribar a l'actualitat amb la grafia "ll" adaptada al castellà.

Amb el terme *tortillera* observem elements i jocs lingüístics habituals quan es volen amagar tabús sexuals. El menjar, sovint, és un mecanisme útil per a crear eufemismes o disfemismes sobre el sexe o les parts del cos. El mot argòtic, *tortillera*, prové de la novel·la *Maitreya* (1978), de l'escriptor cubà Severo Sarduy, en la qual un personatge femení porta una truita cuinada sense ous, aliment que fa referència als genitals masculins.

A l'hora de fer les propostes de traducció al català tant de *dyke* i *muncher* com de *butch*, hi ha diverses opcions. En primer lloc la variant bollera, tot i estar subordinada al castellà, té molta força comunicativa en la cultura catalana. Variants com *truitera* seria una altra opció que en un principi podríem considerar perquè és normativa, encara que és una traducció del terme castellà *tortillera*. A més encara que el joc eufemístic canvie, la metàfora final sí que funciona i, per tant, és una proposta vàlida. Sense força eufemística ni disfemística trobem les variants "lesbiana", o les apòcopes "lesbi" o "lèsbia" que etimològicament fan referència a les antigues habitants de Lesbos. Aquesta última opció serà adequada quan la intenció de l'emissor de la situació comunicativa no requerisca força comunicativa si pretén insultar. És, per tant, la variable més neutra, genèrica i planera de les propostes de traducció.

Altres elements argòtics interessants i que filen els models de parla dels amics gais són les referències a l'acte sexual i a les diferents postures o pràctiques que solen practicar, de manera que algunes d'aquestes expressions de caire sexual passen a ser marques d'argot ja que el significat recte i literal de les construccions deixa pas a un altre emmascarat per als col·lectius aliens al món homosexual. Les expressions *to be a top or a bottom*, *to be versatile* o *to be a catcher or a pitcher* sense el context concret de la sèrie podrien tenir un significat general o recte com, per exemple, 'ser dels primers o dels últims' o 'ser el

ISSN: 2327-4751; eISSN: 2327-476X

més important', 'ser flexible' i 'ser un receptor o un llançador de beisbol', respectivament. Tanmateix, en fer servir aquestes expressions en una situació comunicativa en la qual tant els emissors com els receptors pertanyen al col·lectiu homosexual, i en la qual el grau de coneixement sobre el tema és alt i la relació entre els interlocutors és propera, el resultat és argot pròpiament dit. La traducció d'aquestes expressions (*to be a top or a bottom*, *to be versatile* o *to be a catcher a pitcher*) podria quedar així: "ser actiu o passiu", "ser versàtil", "ser un receptor o emissor", respectivament.

En general l'estructura anglesa *to be into something* (per exemple: *leather*, *bears*...) significa que la persona que ho diu és un homosexual a qui 'li agrada el món del fetitxisme associat al cuir' en el primer exemple o, en el segon cas, *bears*, a qui 'li agraden o li van els óssos'. Quan ens referim a un 'ós' estem al·ludint, segons defineix el TERMCAT, a un "gai gras i pelut que mostra volgudament una imatge externa d'home fort i rude". Tant en el cas de, *to be into leather* com en el de *to be into bears*, hi ha un ús eufemístic i metafòric del llenguatge. En el primer cas hi ha una sinècdoque ja que s'associa una part del la subcultura del fetitxisme, el cuir, amb el totes aquelles pràctiques sexuals que solen incloure una persona que fa de submís (o altres variants que veurem en la traducció com "esclau") i una altra de dominant (o també "senyor", "amo", etc.). El segon, *bears*, és un cas com la majoria dels que ja hem analitzat, una metàfora disfemística, ja que es ressalta amb certa ironia l'aspecte físic d'aquests gais que sembla el d'un ós, en el sentit d'animal.

Conclusions

La traducció de l'argot de l'homosexualitat en un context audiovisual és un repte de traducció complex. En primer lloc

perquè les marques argòtiques com a llenguatge expressiu i connotatiu són propenses a donar lloc a diferents escenaris problemàtics de traducció. A la falta d'equivalència semàntica, pragmàtica i estilística d'un terme també se suma l'equivalència encunyada però que no acaba sent una bona solució perquè no és natural ni comunicativa en la llengua meta (com en "marieta" per a *faggot*), o bé perquè no recull totes les subtileses connotatives del terme en el text original. També es pot donar el cas que un mateix referent en la llengua origen done lloc a altres de diferents en la llengua meta (com per exemple, amb els termes *butch*, *dyke*, muncher que segons la intenció del parlant poden significar en la llengua meta "camionera", "truitera" o "lesbi").

Una de les altres cares de la problemàtica traductològica de l'argot i de la varietat diastràtica, en general, és la tendència del català a quedar subordinat a l'espanyol quan baixa el registre o a inclinar-se cap a l'anglés si es tracta de l'argot de l'homosexualitat. A priori aquest factor considerat problemàtic acabarà sent un mecanisme de traducció, sovint útil, sempre que hi haja equivalència comunicativa, semàntica, pragmàtica i estilística respecte del terme de l'original (com per exemple amb el terme *drag queen* en els qual malgrat mantenir la forma anglesa es respecta la força comunicativa).

En altres casos com *queer* les propostes de traducció en català tampoc s'han basat en una llengua normativa sinó que s'han allunyat lleugerament de la forma acceptada per organismes creadors de terminologia i lexicologia amb la finalitat de trobar la solució més natural. En certa mesura s'han transcendit les normes i els esquemes de la normativa, però, a canvi s'ha guanyat una manera de traduir molt més enfocada a la intenció de l'usuari, que al capdavall és la finalitat última de l'acte de comunicació.

ISSN: 2327-4751; eISSN: 2327-476X
S. Beneito, "La traducció catalana de l'argot de l'homosexualitat en *Queer as folk*", *Studia Iberica et Americana* 2 (2015): 6-46

En un context cultural en el que tant els emissors com els receptors dels actes de comunicació de les escenes de la sèrie, pertanyen al col·lectiu LGTB és essencial mantenir les formes naturals i reals que fan servir aquestes persones a l'hora de comunicar-se entre elles, ja que en tot acte de comunicació ha de regnar una cohesió lingüística entre els participants. En els cas contrari, les propostes de traducció haurien sigut normatives però no hagueren complit les premisses bàsiques de la naturalitat, la força comunicativa i l'expressivitat, amb el matisos ofensius, pejoratius, irònics i satírics que s'amaguen darrere de l'argot que fila el teixit de *Queer as folk*. De la mateixa manera, s'hauria perdut l'ocultació semàntica i el paper d'identificació de grup que exerceix l'argot. I per conseqüent, amb la desaparició dels elements argòtics haurien mort les marques idiosincràtiques de la sèrie i dels protagonistes que parlarien de manera poc natural i, en definitiva, *Queer as folk* no seria la sèrie transgressora, de culte i de referència que és.

STUDIA IBERICA et AMERICANA
Journal of Iberian and Latin American Literary and Cultural Studies
ISSN: 2327-4751; eISSN: 2327-476X
S. Beneito, "La traducció catalana de l'argot de l'homosexualitat en *Queer as folk*", *Studia Iberica et Americana* 2 (2015): 6-46

Annex

Taula 1

Anàlisi termes del TO: *queen, princess, fairy* i altres relacionats						
Terme o expressió en LO	**Min. aprox.**	**Capítol**	**Participants comunicació**	**Context comunicatiu**	**Intenció**	**Proposta de traducció en LM**
To be a queen in a world of commoners	03:17	1	Només hi ha un participant: Michael, que forma part del col·lectiu homosexual.	Michael descriu com és el seu amic Emmet.	Disfemisme. Ironia.	Ser una reina en un món de plebeus.
—*Find a scat queen.*	22:40	3	Brian i Michael. Encara que en realitat és Brian qui es dirigeix a un desconegut als banys d'una discoteca d'ambient.	Brian vol entrar amb Michael a un bany per a prendre droga però tots els espais estan ocupats per parelles que tenen sexe. Enfadat, diu a un desconegut que isca del bany perquè els serveis no són un lloc per a tenir sexe.	Disfemisme. Insult, tot i que els participants de l'acte comunicatiu són del col·lectiu homosexual.	—Busca't una reina que li agrade la merda.
—*What if some cock-hungry queen tries to have his*	25:44	3	Emmet i els seus amics.	Emmet pregunta als seus amics homosexuals en la discoteca	Disfemisme. Insult.	—I què passa si alguna reina famolenca de verga intenta lligar-se'l?

way with him?				d'ambient si han vist el xic japonès amb qui ha tingut una aventura. Emmet sembla preocupat per si està lligant amb un altre xic.		
—*The one for guests and drama queens.*	32:39	4	Debbie, Vic, Michael i Justin. Tots coneixen el significat del terme.	Justin està angoixat i es posa dramàtic perquè Brian passa d'ell i no vol tenir ninguna relació seriosa. Debbie li diu que no exagere tant i que es calme.	Disfemisme. Ironia.	—El dels convidats i les reines del drama (fent referència al bany).
—*Bobo and Melisande?* —*Sounds like a couple of drag queens.*	06:44	17	Emmett, Ted i Michael.	Els tres parlen sobre una cita que té Michael amb uns amics de la seua parella, que es diuen Bobo i Melisande. Els amics fan broms perquè els noms semblen ser els de dos *drag queens*.	Eufemisme lexicalitzat.	—Bobo i Melisande? —Sembla que siguen una parella de *drag queens*.
—*Long live the queen!*	40:40	21	Tots els amics, les amigues,	Tots celebren que Vic ha sigut absolt	Disfemisme.	—Llarga vida a la reina!

			Debbie, Vic, etc.	de tots els càrrecs que li imputaven. Emmet diu una frase famosa per a fer referència a la reina d'Anglaterra, però que alhora juga amb el doble sentit de la paraula "reina", ja que Vic és també gai.	Ironia, joc de paraules.	
Over-pumped princesses	03:38	1	Ted parla amb els seus amics.	Els amics i Ted són a la discoteca i intenten lligar però, a Ted, no li agrada ningun xic en especial perquè diu que tots estan massa unflats i musculosos.	Disfemisme. Sàtira.	Princesetes unflades.
—*Don't be a drama princess.*	35:38	7	Brian i Justin, amb altres amics homosexuals també a la conversa.	Brian li demana a Justin que no exagere tant.	Disfemisme. Sàtira.	—No sigues una reina del drama.
—*That's when he said, "what are you, a couple of fucking fairies?"*	26:13	19	Brian i Michael.	Els dos recorden quan eren més joves i estaven a la pista de bitlles amb el pare de Brian. Els amics es	Disfemisme. Insult.	—Això va ser quan va dir, "què sou, un parell de putes fades/princeses?"

				besaren i el pare va reaccionar insultant-los.		
—*I'm gay*	35:29	15	Brian i son pare.	Brian conta per primera vegada a son pare que és gai. Per a aquesta ocasió utilitza la forma més neutra i planera.	Intenció neutra.	—Sóc gai.
—*You're a fairy.*	35:45	15	El pare de Brian.	Son pare reacciona malament quan el seu fill li conta que és gai i l'insulta.	Disfemisme. Insult. Intenció d'ofendre. Per a afegir més dramatisme al context he decidit afegit l'insult "puta" que encara fa el terme *fairy* més pejoratiu.	—Eres una puta fada.

Taula 2

Anàlisi termes del TO: *queer* i altres relacionats						
Terme o expressió en LO	**Min. aprox.**	**Capítol**	**Participants comunicació**	**Context comunicatiu**	**Intenció**	**Proposta de traducció en LM**
—*My dad threatened to disown me. He called me a big queer.*	32:11	4	Justin conta com l'ha insultat son pare.	Justin parla amb Debbie, Vic i Michael i conta la tensió que es viu a sa casa perquè son pare no	Disfemisme. Funció insult, ofensa. Per a remarcar que en aquest cas el pare de Justin no pertany al	—Mon pare m'ha amenaçat a repudiar-me. M'ha dit que sóc un mariconàs.

				accepta que siga gai.	col·lectiu homosexual i no està familiaritzat amb la paraula *queer*, serà millor utilitzar el terme "mariconàs" que té més força pejorativa.	
—*Your visit to queer world's over, Marvin.*	39:47	5	Brian amb un client que també és homosexual.	Quan estan a punt de tenir sexe, Brian reflexiona i decideix no anar més enllà amb el client.	Disfemisme. Ironia.	—La visita al món *queer* s'ha acabat, Marvin.
—*We've got some new friends to meet tonight whose dark world is about to be illuminated.*	41:30	12	Els assistents de la reunió d'heterosexuals.	En una reunió d'una associació de gent que vol canviar de vida, en aquest cas diuen voler deixar de ser homosexuals. Els assistents són la majoria heterosexuals.	Eufemisme. Joc metafòric entre la llum i l'obscuritat per a referir-se al món homosexual i a l'heterosexual.	—Esta nit tenim uns nous amics que estan a punt d'abandonar el món obscur i vindre a l'il·luminat.
—*How about these?* —*They're totally queer.*	02:38	6	Justin amb la seua amiga Dafne que és heterosexual però que té certs coneixements del món *queer*.	Justin i Dafne volen comprar-se unes polseres que simbolitzen la seua amistat. Justin agafa una en concret i pregunta a Dafne si li agrada. Ella contesta que són massa de *queers*.	Disfemisme. Ironia.	—Què et semblen estes? —Són massa de *queers*.
—*Taylor.* —*Queer.*	08:43	16	A l'escola un company de classe de Justin l'insulta.	Quan estan passant llista un company aprofita que	Disfemisme. Insult. Encara que la intenció és	—Taylor. —Gai.

ISSN: 2327-4751; eISSN: 2327-476X

				diuen el cognom de Justin per a respondre i insultar-lo.	ofendre, pel context comunicatiu i per l'entonació i els gestos del company que insulta, el substantiu "gai" ja tindrà suficient càrrega pejorativa.	

Taula 3

Anàlisi termes del TO: *faggot, fag* i altres derivats						
Terme o expressió en LO	**Min. aprox.**	**Capítol**	**Participants comunicació**	**Context comunicatiu**	**Intenció**	**Proposta de traducció en LM**
Faggot	35:47	1	Uns xiquets aliens al col·lectiu homosexual.	Els joves fan un acte vandàlic: pinten el cotxe de Brian que es troba aparcat a casa Michael. Després mentre fugen insulten a Michael.	Disfemisme. Insult.	Mariconàs.
Fags	03:06	2	Una companya de treball de Michael que sol fer burla del homosexuals.	La companya veu passar pel corredor de la tenda una parella de gais i comenta a Michael (perquè pensa que ell és heterosexual) amb to de burla el que acaba de veure passar.	Disfemisme. Satíric perquè malgrat que la companya sol fer burla dels homosexuals, els gestos i la veu en aquest context comunicatiu indiquen que no hi ha intenció d'ofendre.	Gais.

—*Do you know what we'd turn into if we ate all that?* —*A couple of fat, flabby fags who nobody would want to fuck, ever.*	15:49	14	Michael i Brian	Michael apareix a casa de Brian amb molt de menjar porqueria.	Disfemisme. Ironia.	—Saps en què ens convertirem si ens mengem tot això? —En una parella de mariconassos grossos i fofos als quals ningú voldrà follar-se, mai.
—*Excuse me, faggot.* —*I'm not a faggot.*	07:53	16	El company de classe de Justin.	Un company de classe de Justin insulta un altre xic per la seua aparença física.	Disfemisme. Insult. Intenció d'ofendre.	—Perdona, mariconàs. —No sóc mariconàs.

Taula 4

Anàlisi termes del TO: *butch, dyke, lesbo, muncher* i altres derivats						
Terme o expressió en LO	**Min. aprox.**	**Capítol**	**Participants comunicació**	**Context comunicatiu**	**Intenció**	**Proposta de traducció en LM**
—*Gus, it's a good butch name.*	20:50	1	Tots els participants són homosexuals i per tant la intenció no és insultar ni ofendre, encara que el terme per sí mateix tinga aquesta connotació negativa.	Brian parla amb Lindsay i Melanie sobre el fill que acaben de tenir les dos, encara que ell és el pare biològic i discuteixen sobre el nom que volen posar al bebé.	Disfemisme. Sàtira.	—Gus, és un bon nom de camionera.
—*You two have never looked more butch.*	22:11	22	Ted, Melanie i Lindsay.	A una festa on han de vestir obligatòriament amb camisa de quadres, Ted diu a la parella de xiques que aquesta peça de vestir les fa semblar més lesbianes que mai.	Disfemisme. Ironia.	—No havíeu semblat mai tan camioneres.

—*So are you gona raise him?* —*Me?No way. The munchers are.*	37:57	1	Els dos participants són homosexuals, per tant, no hi ha intenció ofensiva encara que el terme és pejoratiu.	Brian i Justin parlen sobre qui cuidarà del bebé que acaben de tenir les lesbianes.	Disfemisme. Ironia.	—Bé, i el criaràs tu? —Jo? Ni de conya! Les lesbis ho faran.
—*With all those bull dykes is there a shortage of bottoms?*	09:11	3	Michael i Brian parlant per telèfon.	Michael telefona Brian per a recordar-li que ha d'anar al bateig del seu fill Gus, les mares del qual són la parella de lesbianes. Brian es refereix a elles de manera satírica.	Disfemisme. Sàtira.	—Amb totes ixes camioneres encara falten culs?
—*I'm a homo.* —*And I'm a lesbo.*	14:36	14	Emmett (que en aquest context diu ser heterosexual) i la seua nova parella (una xica que abans també era homosexual però que ara vol ser heterosexual). Melanie i Ted.	Els quatre personatges es troben al carrer i per a definir la seua orientació sexual, Melanie i Ted (els dos homosexuals) utilitzen els termes més planers i que no tenen connotacions negatives.	Intenció neutra.	—Jo sóc homosexual/gai. —I jo lesbiana.
—*I hate Dyke night.* —*Me too.*	04:07	16	Emmet, Ted i Melanie, que són tots homosexuals.	Emmett i Ted estan a la nit temàtica de les lesbianes en una discoteca d'ambient amb Melanie i diuen en to irònic que s'avorreixen.	Disfemisme. Ironia.	—Odie la nit de lesbis. —Jo també.
—*She's a lesbian.* —*Oh, she's a dyke.*	14:02	16	Melanie al vestuari dels xics.	Melanie entra al vestuari del gimnàs on van els amics. La resta de xics	Disfemisme. Ironia.	—És lesbiana. —Ah, d'acord, que és camionera.

ISSN: 2327-4751; eISSN: 2327-476X
S. Beneito, "La traducció catalana de l'argot de l'homosexualitat en *Queer as folk*", *Studia Iberica et Americana* 2 (2015): 6-46

				s'escandalitzen en veure una dona allí dins, però Emmett apunta que és lesbiana i que per això no han de preocupar-se.		

Taula 5

Anàlisi termes del TO: *to be into sth, to be + adj* i altres expressions de l'argot homosexual						
Terme o expressió en LO	**Min. aprox.**	**Capítol**	**Participants comunicació**	**Context comunicatiu**	**Intenció**	**Proposta de traducció en LM**
—*So you are into leather?*	08:23	1	Brian i Justin s'acaben de conéixer però com que tenen coneixements sobre l'argot de l'homosexualitat parlen amb aquests trets lingüístics.	Brian i Justin s'acaben de conéixer i parlen sobre els gustos sexuals.	Eufemisme. Funció d'ocultació i de pertinença al col·lectiu LGTB.	—T'agrada el cuir?
—*Are you a top or a bottom?*	13:28	1	Brian i Justin.	Els dos participants estan a punt de mantenir relacions sexuals però primer Brian pregunta sobre el paper que més li agrada fer a Justin quan es tracta de sexe.	Eufemisme. Funció d'ocultació i de pertinença al col·lectiu LGTB.	—Eres actiu o passiu?
—*Top ... and bottom.*	13:36	1	Brian i Justin.	Justin és encara inexpert en	Eufemisme. Funció d'ocultaci	—Actiu ... i passiu.

—Oh, you're versatile then.				el sexe i no sembla entendre bé què significa el que li pregunta Brian sobre ser actiu o passiu.	ó i de pertinença al col·lectiu LGTB.	—Ah, eres versàtil.
—I want you to fuck me for hours, and I'm a top.	13:39	5	Brian i un altre xic homosexual.	En un dels encontres casuals de sexe que té Brian, un dels xics convidats diu a Brian que és el que desitja fer.	Eufemisme. Funció d'ocultació i de pertinença al col·lectiu LGTB.	—Vull que em folles durant hores i sóc actiu.
—Fuck you. —Yeah. You are the bottom, remember?	14:09	5	Brian i el xic amb qui està a punt de tenir relacions sexuals.	Quan Brian i el xic estan intimant, se sobte, apareix Justin i interromp. Aleshores, Brian decideix fer fora de sa casa el desconegut amb males formes i quedar-se parlant amb Justin.	Eufemisme. Funció d'ocultació i de pertinença al col·lectiu LGTB.	—Que te'n donen. —Sí, clar. Pero tu eres el passiu, te'n recordes?
—Do I look like a hungry, submissive bottom?	35:09	9	Emmett amb un altre xic que acaba de conéixer.	Els dos estan presentant-se i es diuen quin paper els agrada adoptar en les relacions sexuals.	Eufemisme. Funció d'ocultació i de pertinença al col·lectiu LGTB.	—Semble un passiu submís i famolenc?
—Didn't know you're	16:21	12	Melanie i Brian. Els dos coneixen	Brian compra un ós de	Eufemisme. Funció d'ocultaci	—No sabia que

into bears.			l'argot de l'homosexualitat.	peluix que va vestit amb cuir per a regalar-lo al seu fill Gus. Melanie li diu en to sarcàstic que no sabia que li agradaren els óssos amb el doble sentit d'aquesta paraula en l'argot homosexual.	ó i de pertinença al col·lectiu LGTB.	t'agradaven els óssos.
—*So you a daddy, a master or a slave?*	20:38	15	Ted i un antic amic que es retroben a la discoteca d'ambient.	A l'amic li agrada el fetitxisme i pregunta a Ted si a ell també i quin paper li agrada adoptar en aquests jocs sexuals.	Eufemisme. Funció d'ocultació i de pertinença al col·lectiu LGTB.	—Eres un senyor, un amo o un esclau?
—*Yes, I surrender.* —*Sir. You will call me "sir" ...* —*And you are "slave".*	38:49 i 39:03	15	L'amic de Ted i ell mateix.	Els dos estan jugant sexualment i cadascun adopta un paper.	Eufemisme. Funció d'ocultació i de pertinença al col·lectiu LGTB.	—Sí, em sotmet. —Senyor. Em diràs "senyor". —I tu seràs "esclau".

Capítol 1

To be a queen in a world of commoners (03:17)
Over-pumped princesses (03:38)
To cruise somebody (05:39)
Leather (06:59)
To be into leather (08:27)

ISSN: 2327-4751; eISSN: 2327-476X

To be a top or a bottom (13:28)
To be versatile (13:36)
To rim (13:46)
Butch (20:50)
Faggot (35:47)
Queen (35:47)
Muncher (37:57)
To spank (38:07)
Lingering (40:49)

Capítol 2

Anal warts (02:54)
Fags (03:06)
Butt plug (15:38)
Rubbing (22:41)

Capítol 3

Poppers (08:20)
Lesbo (07:00)
Bull dykes (09:11)
Scat queen (22:40)
Cock-hungry queen (25:44)
Tacky little cocksucker (30:27)

Capítol 4

Straight (09:05)
To unzip my fly (12:00)
Big queer (32:11)
Gross old homos (32:28)
Drama queens (32:39)
The finding out (38:40)

Capítol 5

Back-slapping breeder (06:52)

ISSN: 2327-4751; eISSN: 2327-476X

I'm a top (13:39)
You are the bottom (14:09)
Queer world (39:47)

Capítol 6

Totally queer (02:38)
Baths (04:00)
Tit work (04:37)
Ass play (04:37)
To came out (08:15)
A squatter (09:54)
To be into something (14:00)
Not in the bar scene (14:00)
What is he into? (14:01)
The back room (24:56)
You're a catch (34:22)

Capítol 7

Gay bar (05:00)
Fudge-packing friends (22:42)
Butt-fucking (22:42)
At the baths (28:42)
Enjoy your poke (33:02)
Backroom (34:34)
A drama princess (35:38)
A bunch of fags (07:01)
A fucking homo (37:47)
Fuck me in the ass (37:50)

Capítol 8

A bunch of fags (07:01)
Little faggot (09:47)
A fucking homo (37:47)

Capítol 9

To be a nelly bottom (03:30)

ISSN: 2327-4751; eISSN: 2327-476X

To be a beefy, brutal top (03:30)
Straight people (12:30)
Turning you from a candy ass into a stud (13:19)
Protease inhibitors (23:55)
Slap that tight round bubble butt (32:45)
Hungry, submissive bottom (35:09)
Pussy boy (35:40)

Capítol 10

To be a catcher or a pitcher (11:10)
A homo bar (33:10)
The scene (33:40)

Capítol 11

Trussed up like a turkey (12:22)
Tight-ass (12:33)
To be positive or negative (31:08)
To be infected (17:53)

Capítol 12

Fisting power (02:56)
To be into bears (16:21)
To be in the dark or in the light (28:40)
The dark world (41:30)

Capítol 13

A career dyke (04:10)
To be a PC (performs cunnilingus) (04:35)
Black leather chaps (14:07)

Capítol 14

I'm a homo, and I am a lesbo (14:36)
I thought from the hug that you were normal (14:40)
A couple of fat, flabby fags (15:49)

Capítol 15

So you are a daddy, a master or a slave? (20:38)
A leather daddy (23:48)
Having a dad who is, well, different from other fathers (32:39)
You're a fairy (35:45)
Sir or slave (38:52 i 39:05)

Capítol 16

Dyke night (04:07)
The muncher mash (04:27)
A great fag hag (05:23)
I'm not a faggot (07:53)
Queer (08:43)
She's a lesbian, oh, she's a dyke (14:02)
A gay club (24:42) vs. a faggot club (28:48)
Butt-fucking (28:54)
Faggot, cocksucker, homo, fudge-packer (32:21)
Practice our French (36:09)

Capítol 17

Faggot, homo, fag (05:10)
Drag queens (06:44)
I'm not into leather (20:00)

Capítol 18

Backroom (02:07)
Give me a holler (07:06)
Prowl around the baths (17:45)
I turned into a big queer (43:30)

Capítol 19

Banging a bull-dyke (08:54)
A couple of fucking fairies (26:13)
Heteros vs. homos (36:18)
Fucking fairies (37:35)

STUDIA IBERICA et AMERICANA
Journal of Iberian and Latin American Literary and Cultural Studies
ISSN: 2327-4751; eISSN: 2327-476X
S. Beneito, "La traducció catalana de l'argot de l'homosexualitat en *Queer as folk*", *Studia Iberica et Americana* 2 (2015): 6-46

Capítol 20

What are you into? (09:13)
Aren't my scene (09:42)
Gaydar (43:43)

Capítol 21

Gay people (33:46)
Long live the queen (40:40)

Capítol 22

Is for everyone, straight or gay (08:30)
Queers (12:08)
Faggot (17:09)
He's into scat (21:57)
You two have never looked more butch (22:11)
Flannel, isn't that lesbian lingerie? (22:18)

ISSN: 2327-4751; eISSN: 2327-476X

Obres citades

Chamizo Domínguez, Pedro J., & Francisco Sánchez Benedito. *Lo que nunca se aprendió en clase: eufemismos y disfemismos en el lenguaje erótico inglés*. Granada: Editorial Comares, 2000.

Crespo Fernández, Eliecer. *El eufemismo y el disfemismo. Procesos de manipulación del tabú en el lenguaje literario inglés*. Alacant: Publicacions de la Universitat d'Alacant, 2007.

Crystal, David & Derek Davy. *Investigating English Style*. London: Longman, 1969.

Escudero Bregante, María José. "Problemas potenciales de traducción de las referencias sexuales disfemísticas de la serie Game On". *Tonos Digital: Revista de Estudios Filológicos* 18 (2009): 1-33. Web. 20 abril 2015 [http://www.tonosdigital.com/ojs/index.php/tonos/article/view/345/244].

Fernández Dobao, Ana María. "Linguistic and cultural aspects of the translation of swearing: the Spanish version of Pulp Fiction". *Babel* 52/3 (2006): 222-42.

Fontcuberta i Gel, Joan (2001), "La traducción en el doblaje o el eslabón perdido". En: *La traducción para el doblaje y la subtitulación*. Madrid: Cátedra, 2001. 299-314.

Halliday, M. A. K. *Language as Social Semiotics: The Social Interpretation of Language and Meaning*. London: Edward Amold, 1978.

Lomeña Galiano, María. "Variación lingüística y traducción para el doblaje: Mujeres al borde de un ataque de nervios". *Entreculturas* 1 (2009): 275-83. Web. 20 abril 2015 [http://www.entreculturas.uma.es/].

Mayoral Asensio, Roberto. *La traducción de la variación lingüística*. Soria: Diputación Provincial de Soria, 1999.

Pomares Navarra, Joaquim. *Diccionari del català popular i d'argot*. Barcelona: Edicions 62, 1997.

STUDIA IBERICA et AMERICANA
Journal of Iberian and Latin American Literary and Cultural Studies
ISSN: 2327-4751; eISSN: 2327-476X
S. Beneito, "La traducció catalana de l'argot de l'homosexualitat en *Queer as folk*", *Studia Iberica et Americana* 2 (2015): 6-46

Rabadán Álvarez, Rosa. *Equivalencia y traducción. Problemática de la equivalencia translémica inglés-español*. León: Universidad de León: 1991.